POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

POSAMEZNA ŠTEVILKA 1.25 DIN

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTKIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326. Čekovni račun št 14 335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Netrankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in meščanstvu, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 64 * Maribor, torek, dne 6. junija 1939 * Leto XIV

Delavske varstvene ustanove morajo biti nepolitične

Ofenziva na delavske socialnopolitične ustanove se je pričela že pred leti z geslom, da morajo biti delavske socialnopolitične ustanove nepolitične. Z najbolj neokusnimi izrazi se je pričel ta boj celo od oseb in predstavnikov, od katerih bi človek pričakoval vsaj takt, če že ne resnico in objektivnost. Boj je bil seveda umetno vprizorjen, ker ni bilo nobenega povoda zanj, razen da se delavstvu iztrga vpliv v teh zavodih, oziroma, da se od vpliva izločijo vse svobodne delavske organizacije, ki so v Sloveniji delale razmeroma vedno sporazumno v njih.

To je bilo popolnoma naravno in logično, ker delavstvo ima svoje organizacije zato, da potom njih ureja svoje socialne razmere in pa da sodeluje potom teh v socialnopolitičnih ustanovah. Le organizacija je oblika, ki se lahko uveljavlja v imenu delavstva, ker v njej sodelujejo zreli in pošteni delavci, ki predstavljajo delavstvo ter njega želje in voljo. Vse naše strokovne organizacije so nepolitične in je bil s tem tudi zaščiten nepolitični značaj zastopstev v delavskih ustanovah.

Kričanje o »depolitizaciji« ustanov je bila le varljiva demagogija, ki je hotela te ustanove »politizirati«, ker niso služili strankarskim namenom meščanskih političnih strank, ampak interesom delavstva, ki je organizirano v vseh delavskih organizacijah kakor tudi onemu, ki se organizacijam še ni pridružilo. Ustanove v rokah delavskih zaupnikov so po možnosti vedno najiskreneje zastopale interese vsega delavstva ter sočutno in vestno vršile to svojo nalogo.

Sedaj se najdejo ljudje, ki to pravico odrekajo organiziranemu delavstvu kljub jasni zakonodaji in ustavi, ki delavstvu jamči državljansko enakopravnost. V vseh ustanovah se izključujejo zastopniki delavskih organizacij ter se na avtoritativen način, po privatnih predlogih političnih eksponentov posega v delokrog, ki pripada zaupniškemu kadru svobodnih delavskih organizacij. To se delavstvu zdi krivično, to pomeni politizacijo ustanov, katerih svetost in nedotakljivost so naše organizacije vedno ščitile.

Delavstvo svobodnih strokovnih organizacij se bo zanje z vso odločnostjo borilo legalno, ne le v zavesti, da pravica mora zmagati, ampak tudi ob prepričanju, da je njega boj pravičen, in v zakonu utemeljen.

Daladier upa na ohranitev miru

Odločna izjava ameriškega poslanika.

V Parizu so odkrili v pondeljek spomenik padlim ameriškim legijonarjem na pokopališču. Predsednik francoske vlade je na tej slavnosti rekel, da Francija ne obupava nad možnostjo ohranitve miru. Enotnost in disciplina francoskih državljanov, ki je prostovoljna, je omogočila, da se je Francija okrepila za obrambo in da bodo napori Francije svet obvarovali pred katastrofo, v katero ga hočejo pahniti.

Ameriški poslanik pa je rekel, da se je treba odločiti v tej zagati za eno ali drugo alternativo. Toda za Amerikance kakor za vse druge samozavestne narode zahodne kulture je vojna manj strašna možnost kakor hlapčevstvo. — Smrt za svobodo ni nikdar žrtev zastonj.«

— — —

Kaj hoče Sovjetska Rusija od Anglije?

Govor Molotova in razni komentarji

Po najnovejših vesteh zahteva Sovjetska Rusija samo to, da bi priznali Anglija in Francija neodvisnost in nevtralnost baltskih držav za enako važen ruski interes, kakor sta priznali status quo v Gdanskem za življenjski interes Poljske.

Izgleda, da je Rusijo privedlo do te zahteve dejstvo, da se je pojavila težnja v baltskih državah, zlasti v Finski, da se utrdi Alandsko otočje. Neposredno zapira to otočje zaliv med Švedsko in Finsko. — Utrjeno pa predstavlja to otočje največjo nevarnost za izhod sovjetskega vojnega brodovja iz Kronstadta oz. Leningrada v Baltiško morje. Utrditev teh otokov je bila prepovedana z mirovnimi pogodbami. Pred nekaj časa pa so Finci stavili predlog Društvu narodov, da se spremeni mirovni dogovor in dovoli utrditev tega otočja.

Sovjetska vlada sumi, da se za to zahtevo skriva tajen dogovor med Nemčijo in Finsko, kakor najbrž obstoja tak dogovor med mestom Gdansk in Nemčijo proti Poljski. Sovjetska vlada hoče sedaj dobiti zagotovila, da bi Anglija in Francija ne samo jamčili za status quo baltiških držav, ampak tudi za slučaj, ako bi kakšna baltiška država hotela dovoliti Nemčiji, da na njenem ozemlju podvzame kakšne ukrepe proti Sovjetski Rusiji, četudi ne bi šlo za direkten napad, torej slično kot v vprašanju Gdanska.

Vorošilov naj se prepriča

Londonska »Times« razmotriva govor sovjetskega ljudskega komisarja za zunanje zadeve Molotova in pravi:

Včerajšnji govor Molotova pred sovjetskim parlamentom ne pomeni, da je sovjetska vlada sprejela angleške predloge, pa tudi ne, da jih je odklonila. — V njegovih pritožbah in pridržkih ni ničesar, kar bi se ne moglo izgladiti z nadaljnimi pogajanji. Govornik ni določnejše označil, kaj si misli pod označbo »kvalifikacij«, za katere trdi, da bi utegnile napraviti pakt nevporaben. Očividno pa je imel v mislih naslonitev angleškega akcijskega načrta na pakt Društva narodov. Res je angleška vlada izjavila, da smatra svoje predloge kot v soglasju s členom 16. pakta Društva narodov. Ta člen predvideva avtomatične gospodarske sankcije proti napadalcu, svetu Društva narodov pa nalaga, da priporoči vladam, katere bojne sile naj pripravijo v svrho pakta Društva narodov. Sklicevanje na duh tega pakta pa ne pomeni, da bi hotela angleška vlada postopati na način, da bi bila izvedba nameravanega dogovora ovirana ali celo onemogočena radi formalnosti, kakor je posvetovanje z vsemi državami, ki pripadajo svetu Društva narodov. Vsekakor mora v slučaju kakšnega napada takoj slediti protiakcija... V paktu Društva narodov predviden postopek je sedaj popolnoma diskreditiran. Pač pa sta osnovno načelo in namen te določbe pripoznana od večine narodov kot absolutno pravilna. Nihče ne želi, da bi se pomagalo staremu Društvu narodov v vseh njegovih potankostih zopet na noge, pač pa se hoče sistem mednarodnega sodelovanja, kakršnega Društvo narodov še vedno predstavlja, oživeti in praktično izvesti. Ob priliki zadnjega zasedanja Društva narodov je predstavnik sovjetske vlade izrecno naglašal potrebo ohranitve čl. 16. pakta Društva narodov. Torej bi ne bilo združljivo, ako bi sedaj taista vlada očitala angleški vladi, da preveč visi na tem členu. Mogoče največja težava pri vsej stvari je psihološkega značaja. Molotov je rekel, da vztrajajo sovjeti na popolni enakopravnosti in to njegovo izjavo je spremljalo pet minut trajajoče ploskanje. Da bi z veliko državo kot je Rusija postopili drugače, si ni mogoče predstavljati. Pred kratkim je obrazložil Chamberlain v parlamentu točko za točko, da Sovjetska Rusija ne zahteva ničesar drugega kot to kar smo tudi mi sami pripravljeni storiti. Predsednik sveta ljudskih komisarjev Molotov pa je v svojem govoru tudi dejal, da obstoje razlike med besedami in dejanji, in da se te razlike kažejo tudi v Angliji. Nihče ne ve tega bolje kot Anglija. — Pri nas kot tudi še marsikje drugje je bilo po vojni v navadi, da dobrim nameram niso sledila dejanja. Ti časi so minuli. Nikdar še ni bila nobena država bolj trdno odločena, nastopiti, ako bi se to pokazalo a potrebno. Šef ruskih vojnih sil (maršal Vorošilov - op. ur.) je bil povabljen, da pride v Anglijo in se sam prepriča o tem, kar delamo in kar še nameravamo storiti. Trdno upamo, da bodo on in z njim tudi drugi povabilo sprejeli. Ako bodo potem, po svojem povratku, v Rusiji pripovedovali kaj so videli, najbrž ne bo nobenega med vladajočimi v Rusiji, ki bi še mogel dvomiti.«

Nezaupanje

V »L'Epoque« piše Henri de Kirillis o Molotovovem govoru:

»Ako je res, da morajo veliki kapitalistični narodi premagati odpor, ki ga čutijo, kadar razpravljajo o zvezi s Sovjetsko Rusijo, potem naj pomislijo, da tudi boljševiški velesili ni lahko voditi take reakcionarne politike. Stalin se je odločil povesti Rusijo na stara pota, po katerih je hodil car Nikolaj II. in priporočiti ljudstvu, ki je bilo vzgojeno v najzagrizenejši propagandi in zaničevanju imperializma in zapadnih demokracij, sklenitev zveze z njegovim Veličanstvom angleškim kraljem, z londonsko city (kapitalistična četrt v Londonu op. ur.) in z najbolj konzervativno republiko na svetu. Bilo bi krivično in absurdno, ako bi ne ugotovili, da nam je že s tem svojim zadržanjem dal, če že ne garancijo, pa vsaj dragocen zalog.«

Ruski interesi

Francoski »Times« komentira zadržanje Sovjetske Rusije precej ostro in se v tem znatno razlikuje od angleških komentarjev o Molotovovem govoru:

»Molotov misli, da bi moral dogovor jamčiti varnost vsem državam na zapadni meji Sovjetske Rusije — t. j. tudi baltiškim državam — in da bi moral vsebovati konkretna določila o medsebojni pomoči proti vsem napadom. V govoru je nekaj ostrin in bi se dalo govoriti o tem ali so te v skladu z okusom. Ljudski komisar n. pr. izjavlja, da je Sovjetska Unija za mir, ne pozablja pa tudi ne Stalinovega svarila, da Rusija ne bo hodila za druge po kostanj v žerjavico. Načel je celo vprašanje, ako se demokratične sile v resnici hočejo upreti napadu, ali pa bi ga rade samo odvrnile v neki gotovi smeri... To so argumenti polemike, ki se morda dopadejo ruskim množicam, katere niso dovolj poučene o mednarodnem položaju, v razpravah med odgovornimi vladami pa imajo samo malo pomena... Že samo dejstvo, da Poljska in Romunija krijeta zapadne meje Sovjetske Rusije in da bi bila ta v slučaju napada na poljsko in romunsko ozemlje naravnost ogrožena, dokazuje, da je Rusija najbolj interesirana na sklenitvi trozveze o medsebojni pomoči. Moskva ne bo mogla preokreniti jedra problema in ga potvoriti. Ravno Rusija nujno potrebuje pomoči Francije in Anglije, med tem ko je bil blok na zapadu sklenjen ne da bi se bilo skušalo dobiti zagotovilo pomoči s strani Sovjetske Rusije. — Ne vidimo, kako naj bi se vzhodni obrambni sistem ojačil s tem, da se da baltiškim državam posebna jamstva — ki takih jamstev niti nočejo.«

99 ljudi je živih leglo v grob s podmornico „Thetis"

Strahovita nezgoda angleške podmornice v Liverpoolskem zalivu.

Dne 2. junija se je dogodila v Liverpoolskem zalivu ob angleški obali strahovita nesreča. Podmornica »Thetis«, ki je šele zapustila dok in splovila v morje, se je podala na poskušno vožnjo, katere se je udeležilo poleg 63 mornarjev tudi 31 inženjerjev ladjedelnice. — Čez nekaj ur so ugotovili, da je podmornica zginila takorekoč brez sledu in so jo pričeli iskati.

Po več urnem iskanju so jo našli ležati s prednjim delom ostrokotno zarito v morsko dno, okrog 130 čevljev (en čevelj 30 cm) globoko. Nemudoma so pričeli z reševalnimi deli. Šestero članom posadke se je posrečilo priti iz podmornice s pomočjo posebnih »Davisovih tretjih pljuč«. Toda izmed njih so trije umrli v bolnici. V podmornici so se namreč začeli nabirati plini, deloma od izpuha motorjev, deloma od izhlapevanja strupenih kislin, katere je posadka vdihavala in se pri tem zastrupila. Ko je nastopila oseka, se je zadnji del podmornice prikazal nad površino, vendar pa vsi napori, da bi podmornico izvlekli na površino, niso uspeli. Admiraliteta je razglasila, da je našlo v podmornici smrt 59 mornarjev in 29 gradbenih inženjerjev.

To je v par tednih že druga katastrofa te vrste. Pri katastrofi ameriške podmornice »Squalus« je, kakor znano, našlo smrt 26 pomorščakov.

Z obiska kneza namestnika Pavla v Berlinu

V petek, dne 2. junija je priredil Hitler pojedino knezu namestniku Pavlu in njegovi soprogi kneginji Olgi. Ob tej priliki je Hitler imel nagovor, v katerem je dejal: »... Nemško prijateljstvo do jugoslovanskega naroda ni samo spontano prijateljstvo. To prijateljstvo je dobilo svojo globino in trajnost za časa tragičnega meteža v svetovni vojni. Nemški vojak se je tedaj naučil ceniti in spoštovati svojega nad vse junaškega protivnika. Verujem, da velja to tudi obratno. To medsebojno spoštovanje dobiva svojo vrednost v splošnih političnih, kulturnih in gospodarskih koristih in zato istočasno črpam iz tega nado, da se bo nemško-jugoslovansko prijateljstvo tudi v bodoče dalje razvijalo in postalo še tesnejše... In ker smo po zgodovinskih dogodkih postali sosedje in dobili skupne meje, postavljene za vedno, jaz v to verujem toliko bolj, ker bodo čvrsto zasnovani odnošaji zaupanja med Nemčijo in Jugoslavijo zagotovili ne samo trajen mir med našima narodoma in državama, temveč bodo razen tega predstavljali tudi element pomirjenja za naš vznemirjeni kontinent.«

Knez namestnik Pavel se je zahvalil za topli sprejem, potem pa je rekel: »Odnošaji med Nemčijo in Jugoslavijo, zlasti prijateljski značaj teh odnošajev, so po zaslugi pravilnega pojmovanja življenjskih koristi obeh sosednih narodov že leta končnoveljavno določeni. Srečna izpopolnitev gospodarstva obeh držav bo brez dvoma bistveno prispevala k okrepitvi njunega prijateljstva... Zato se zelo veselim, da ... veliki nemški rajh prav tako želi ohraniti in okrepiti prijateljsko sodelovanje z Jugoslavijo in je pripravljen ozirati se na njeno svobodo in neodvisnost, kakor tudi na meje, ki nas od preteklega leta vežejo s trajnim sosedstvom.«

Odhod iz Berlina

V pondeljek, dne 5. junija popoldne se odpeljeta iz Berlina knez namestnik Pavle in kneginja Olga. Göbbels je odredil, da se ob 15. uri ustavi delo v trgovinah, obrtnih delavnicah in industriji ter da pridejo ljudje na cesto in tvorijo špalir po ulicah, skozi katere se bosta vozila gosta na kolodvor.

Zaostren položaj na Daljnjem vzhodu

radi otoka Kulangsu.

Kakor znano, so Japonci izkrcali v mednarodni koncesiji na otoku Kulangsuju na Kitajskem svoje čete, pod pretvezo, da onemogočijo, da bi Kitajci iz teh koncesij napadali Japonce.

Angleži, Francozi in Američani so na ta korak Japonske odgovorili z izkrcanjem lastnih čet in protestom v Tokiju.

Kakor pa se zatrjuje v Tokiju, ne mislijo popuščati, ampak čisto odkrito groze, da bodo nastopili proti Angliji, Franciji in Zedinjenim državam, ako bodo ovirale Japonce pri zasedbi mednarodnih koncesij. Te grožnje ne bodo zalegle niti v Londonu, niti v Parizu in še manj v Washingtonu. Ako pa bi Japonci hoteli vztrajati pri svojem in bodo v tem vprašanju odločali tisti krogi, ki so začeli vojno na Kitajskem, potem moramo računati, da bo prišlo do težkih konfliktov na Kitajskem med velesilami. Kaj lahko bi taki incidenti dovedli do vojne in bi najbrž tudi že, ako ne bi imele Anglija, Francija in Zedinjene države drugačne račune, ki jim omogočajo, da lahko čakajo na razračunavanje z Japonci, čijih utrujenost je vsak dan večja.

Banka za mednarodna plačila in češki zlati zaklad

Nemčija bo dobila 120 milijonov zlatih mark.

L. 1939. je bila ustanovljena na pobudo Društva narodov v Baslu v Švici Banka za mednarodna plačila v zvezi z nemškimi reparacijami, pri kateri so udeležene narodne banke vseh večjih držav. Pri tej banki je bilo iz varnostnih ozirov naloženih 6 milijonov zlatih angleških funtov češkoslovaškega državnega denarja. Banka za mednarodna plačila pa je ta denar prenesla v angleško narodno banko. Sedaj je Nemčija zahtevala po svojem zastopniku drju Funku, ki je predsednik nemške narodne banke in aktivni minister, izplačilo tega zneska. Banka za mednarodna plačila je temu ugodila in dvignila naložbo v Londonu. Radi tega je nastalo v Angliji veliko razburjenje in tudi v parlamentu je bilo o tem govora. Angleška vlada je izjavila, da so naložbe čeških državljanov v Angliji pod zaporo in da jih ne more nihče dvigniti, glede naložb Banke za mednarodna plačila pa veljajo neke določbe haškega protokola, ki nalagajo angleški narodni banki, da sklepom odbora Banke za mednarodna plačila ugodi.

V angleškem parlamentu so bile stavljena ta-le vprašanja: Ali je bil upravni odbor Banke za mednarodna plačila brez pristanka večine pri banki udeleženih držav upravičen storiti tak sklep in priznati protektorat? Ali je upravnemu odboru banke znano, da morejo biti članice banke samo avtonomne narodne banke, med tem ko je nemška narodna banka postala čisto državna ustanova? Ali je v redu, da dobi Nemčija izplačanih 120 milijonov zlatih mark od ustanove Društva narodov, katerega ne priznava?

Doma in po svetu

Stojadinoviću zvesti poslanci in senatorji se neprestano zbirajo in posvetujejo. Trdi se, da je njihovo število naraslo že na 100. Predsedništvo poslanskega kluba JRZ je izdalo posebno opozorilo na poslance, ki se prištevajo k vladni večini, v katerem jih svari, da naj ne podpisujejo interpelacij in predlogov, ki jih pripravlja dr. Stojadinović v parlamentu. Kdor bi delal drugače, bo moral nositi posledice.

Prireditve svobodnih delavskih strokovnih organizacij in društev, ki bi se bile morale vršiti v nedeljo, dne 4. junija v najrazličnejših krajih Slovenije se niso vršile, ker niso bile oblastveno dovoljenje. To sporočamo na kratko, namesto da bi objavili tozadevne dopise, ki smo jih prejeli za vsak kraj posebej.

Koliko plačuje Slovenija za vsakdanji kruh? Slovenija uvaža letno 11.000 vagonov žita in moke ter 2000 vagonov koruze. Za to plača okrog 250 milijonov dinarjev.

V odnošajih med Srbi in Hrvati igra Bosna brez dvoma zelo važno vlogo, tako piše »Hrvatski dnevnik«, v zvezi s pisanjem sarajevske »Jugoslovanske pošte«. V Bosni živi namreč poleg Srbov in Hrvatov znaten del muslimanov, ki se niso opredelili niti za Srbe, niti za Hrvate, ampak so ostali muslimani, kompaktno organizirani v stranki na verski podlagi. »Mi Hrvati ne vodimo nobene ofenzive proti muslimanom, toda ne moremo zatajiti bratskih čustev, ki jih gojimo napram njim. Muslimani so ohranili kompaktnost politične organizacije, ker so verovali, da bodo na ta način najlažje zaščitili svoje posebne interese... Strah za te interese bo prestal, čim se bo izvedla taka državna organizacija, da bodo ti interesi popolnoma zaščiteni in čim se bodo odstranili razlogi, ki so doslej vplivali na strankarsko opredeljevanje bosenskih muslimanov,« pravi »Hrvatski dnevnik«.

Hrvaški nameščenci za skrajšanje delovnega časa čez poletje. V Zagrebu se vodi akcija za skrajšanje delovnega časa za nameščence. — Čez poletje naj bi se delalo v uradih samo po šest urah na dan nepretrgano ali 36 ur na teden. To zahtevo stavijo tudi Mačkovemu gibanju priključeni nameščenci. Ako bi bili udeleženi samo nameščenci svobodnih strokovnih organizacij, bi se najbrž našli časopisi, ki bi zagnali hrup o nameravanem uničenju gospodarstva, kakor so to storili v zvezi z od Bluma uvedenim 40 urnim delovnikom v Franciji.

Poljska vlada odklanja zahteve senata mesta Gdansk, ki zahteva od nje, da odpokliče iz Gdanska svoje diplomatične zastopnike, češ, da so krivi uboja nekega člana nemških napadalnih oddelkov ob priliki napada nemških napadalnih oddelkov na poljsko carinarnico. V spor se je sedaj vmešal tudi »Völkischer Beobachter«, ki pravi, da poljska vlada vodi nepomirljivo politiko cprto na obljube, ki jih je dobila od tretje strani. Toda opozarja jo, da je pred nekaj meseci tudi nekdo drugi računal na take obljube, pa je doživel nekaj čisto drugega kot pa se je bil nadejal. Poljski listi pravijo, da »Völkischer Beobachter« grozi Poljski z usodo Češkoslovaške.

Chamberlain naj gre v Moskvo. Nekateri poslanci v angleškem parlamentu bodo predlagali, da naj Chamberlain odleti v Moskvo na razgovore. Svoj predlog utemeljujejo s tem, da je Chamberlain že pred Monakovim rekel, da se odnošaji med državami najlažje urejujejo z osebnimi stiki med državniki.

V Romuniji so bile volitve v korporacijski parlament. Kandidati so bili postavljeni za vsako poklicno skupino posebej iz vrst pripadnikov dotične skupine, seveda samo taki, ki so bili potrjeni od zgoraj. To pa še ni bilo vse. Vlada je prepovedala za volitve vsako pismeno ali ustmeno agitacijo, organi oblasti pa so imeli še posebno naročilo, da pazijo na red in mir ves čas volilne borbe. V uradnem poročilu se navaja, da je glasovalo 80 do 90 odst. volilcev, vsekakor nekaj manj kot pred par leti za novo ustavo, ki je uvedla korporacijski parlament, za katero se je takrat izreklo 99.8 odstotkov volilcev.

Kam pa to meri? Rimska »Tribuna« poroča, da se nahaja Slovaška v težki finančni in gospodarski krizi. Vse gospodarsko življenje je zastalo, cene rastejo, vrednost krone pada, brezposelnost se širi, kapital beži iz države, vlada nima več zaupanja ljudstva. Za monsignorom Tiso stoji samo nekaj tisoč plačanih gardistov, dočim ga je začela zapuščati celo duhovščina. Ne bo dolgo in Madžari bodo, sklicevaje se na izvajanja italijanskega lista, prišli in rekli, evo, vidite, kakor smo rekli: Slovaška ni življenja zmožna, ona spada k nam.

Iz Češke

Novinarji vzgajajo čitatelje

Znani češki pisatelj in urednik »Přitomnost«, F. Peroutka, slika v članku »Ko se vse spreminja«, najnovejše razmere po redakcijah čeških listov napram javnosti in čitateljem. — Pravi, kako dobivajo novinarji dan na dan dopise, v katerih jim čitatelji očitajo izdajstvo, jih zmerjajo in to celo od ljudi, ki se smatrajo za resne in solidne. Peroutka razmotriva razmerje med Nemci in Čehi, ki ga načenja tudi dnevnik »Der neue Tag« in nadaljuje: »Do lanske jeseni je vladala pri nas svoboda tiska, ... To nekdanje stanje pa se je temeljito spremenilo, kakor vse ostalo in kdor noče tega videti, ta se seve marsičemu čudi. — Odlok o protektoratu jamči Čehom avtonomijo, toda pod pogojem, da bodo prilagodili svoje življenje celotnim interesom Nemčije. To je velika sprememba. Na drugi strani imamo tudi temeljito lastno spremembo: Namesto prejšnjega demokratičnega češkega sistema, je uveden češki totalitarni režim. In tako mora novinar v tem prostoru, ... sedaj računati s tema dvema totalitarnima režimoma.

Češki čitatelj mora v tem času vedeti, kaj lahko od svojih časopisov pričakuje in česa ne. Če hoče češki tisk sedaj delovati v korist narodu, se mora trdno postaviti na zakoniti temelj, ki ga nudi odlok o protektoratu.

Zlasti moramo v okviru protektoratnih zakonov tako delovati, kakor smo to znali v okviru avstrijskih zakonov. Zavedajmo se, da se je češki narod v 19. stoletju dvignil bolj z nepolitično politiko, kot s politično. Sedaj moramo to staro, a častno nalogo ponoviti. Gojiti moramo predvsem to, kar je v naši moči.«

V škodovi tovarni orožja so izmenjali upravni svet, v katerem je sedaj 11 Nemcev in 10 Čehov. V brnski tovarni orožja pa je 7 Nemcev in 6 Čehov.

C. Nordhoff in J. N. Hall: 64

HURIKAN

Domnevam, da je bilo v tem trenutku, ko mi je v spominu vstala slika: mirna udobna pisarna v kolonijalnem ministrstvu... moj stric in jaz stojiva pred zemljevidom... dopoldne tistega dne, ko me je skušal odvrniti od tega, da bi sprejel mesto na Tuamotu otočju. Čul sem mojega strica, ki mi je rekel: »In potem še ena neprijetnost, dragi moj: na teh otočjih razsajajo od časa do časa hurikani in po vsem tem, kar čujemo o njih so zelo neprijetni.« Vedno znova so mi zvenele te besede v ušesih..., kako smešno malo so naličile resnici!... Toda kako naj bi bil tudi mogel pričakovati, da bi naj bil moj stric, ki je preživel trideset ali še več let v tistem udobnem prostoru vedel kaj več o hurikanih! Njegov posel so bile statistike, ne pa resnično življenje...

Resnica o hurikanih se človeku ne razodene takoj! Ko začne vihar, si človek misli, da ve v eni uri vse, kar se o njem more vedeti. Toda neusmiljeno veličastvo takega naravnega dogodka spoznavamo od trenutka do trenutka in od ure do ure vedno jasneje...

Bilo je okrog tretje ure zjutraj, ko smo se seznanili s pravim hurikanom. Črpali smo z vsemi silami, tako da je voda v čolnu segala samo do Perseningove letve. S Tavijem sva ležala drug poleg drugega. Zgrabil me je za roko in v tem trenutku sem občutil, da moramo pričakovati še kaj hujšega kot pa smo bili prestali do tedaj. Bila je tista čudovita zavest neposredne nevarnosti, ki je obšla človeka v vojni, kadar je bil izpostavljen težkemu topovskemu ognju in se je topovom, ki so že bruhali ogenj, priključilo še novih sto. Take napetosti živcev si človek enostavno ne more predstavljati...

Tako je bilo tudi v tem slučaju...

Tisto malo, kar je še otalo od otoka nam je dobesedno zginilo izpred oči. Dvignil sem glavo do višine čolnovega roba in pogledal v smeri, kjer je bilo obrežje.

Ničesar več ni bilo videti... nič: ne cerkve, ne dreves, ničesar kar bi samo malo spominjalo na to, da je bila nekoč tamkaj zemlja... V slabotni svetlobi — po zraku je nosilo peno — sem seveda lahko videl le par metrov daleč okoli sebe, toda na to v tem trenutku nisem niti mislil. Dozdevalo se mi je, da nas je odplavilo in verjel sem v to, četudi bi mi moja pamet morala reči, da to ni bilo mogoče, ker bi nas bilo v tem slučaju morje takoj pogoltnilo.

Potem pa je sledil vesoljni potop. Primerjano z njim so bili vsi poprejšnji nalivi samo majhne plohe. Črpali smo in črpali in se nismo upali prenehati niti za hip, dasi oni, ki niso imeli nobenih zajemalk, niso mogli storiti drugega kot da so z rokami zajemali vodo in jo metali v zrak, da jo je odnašal vihar.

Ko je dež končno vendarle pojenjal, sem bil pri kraju s svojimi močmi. Tavi in Kauka pa sta delala dalje, kot da bi njuna žilavost ne poznala meje. Tavi je bil velik in težek mož; tehtal je preko 200 funtov. Ako ga je človek pogledal se je zdel poprej debel kot pa močen, ako pa je potem otipal njegove silne roke in noge, je takoj lahko ugotovil, kako zelo se je bil v prvem trenutku zmotil...

Zopet je bil čoln prazen od vode in ko je vesoljni potop prenehal, je postalo svetlejše. Ko so se za nekoliko trenutkov razmaknili oblaki na nebu in se je skoraj docela zjasnilo, se je pokazal tudi mesec.

Mesečina... ščip... kakšen mir in radost izražata ti dve besedi! Ni lepšega na zemlji kot je koralni otok po noči, kadar ni vetra, v svetlikajoči se mesečini, toda prepuščam Vam, da si sedaj sami predstavljate kako brezupen je bil pogled, ki se nam je nudil.

Najprvo sem se ozrl v smeri, kjer je stala cerkev, toda ničesar ni bilo videti kot samo brezkončno valovje. O božjem hramu ni ostalo niti sledu, naše oči so videle samo od meseca obsevano vodno pustinjo. Otok je bil podoben eni izmed onih čeri sredi oceana, ki se jih mornarji tako zelo boje. Samo malo znakov je kazalo na to, da je bila tod nekdaj zemlja. Na stotine palm je zginilo, toda nekatere so bile še tu in na njih možje, žene in otroci. Nikdar si ne bi bil mislil, da more nuditi kokosova palma tako silen odpor. Debla še ostalih dreves so se vila v grotesknih gibih, toda videlo se je, da je njihov veliki sovražnik, morje, stalno in poželjivo odnašalo zemljo, v katero so se bila razrasla, tako da so tudi ona morala prej ali slej postati plen viharja. Toliko palm je zginilo, da sem imel sedaj prvič prost razgled na enega izmed starih prurau dreves, ki sta stala v bližini koder se je dvigala cerkev. Razločno sem videl več ljudi, ki so se oklepali debla, toda na tako razdaljo je bilo nemogoče ugotoviti, kdo da so bili. Od drugega purau drevesa ni bilo videti ničesar več.

(Dalje prihodnjič)

Iz naših krajev

HRASTNIK

Kemični delavci pozor! V soboto, dne 10. t. m. s pričetkom ob 5. uri popoldne se bo vršilo v jedilnici kemičnih delavcev važno predavanje **o najnovejših določilih socialne zakonodaje in pomenu strokovne organizacije.** Predavala bosta ss. dr. Reisman in Eržen. Tukajšnja podružnica S. D. S. Z. J. sekcija kemičnih delavcev poziva vse delavce, da se predavanja sigurno udeleži. — Odbor.

LITIJA

Kako bo z lesnimi delavci v podjetju Kunstler? Deputacija zaupnikov v lesnem podjetju Kunstler je bila pri sreskem načelstvu, kjer je vložila protest proti odpovedi zemljišča, ki ga ima ta tvrdka v najemu od občine. Zemljišče služi tvrdki za lesno skladišče in bi morala prenehati z obratovanjem, ako bi odpoved ostala v veljavi. Tvrdka je tudi odpovedala vsemu delavstvu, ki bi ostalo na cesti. Na sreskem načelstvu je bilo deputaciji sporočeno, da je občina baje že dala zagotovilo, da bo odpoved najemninske pogodbe s tvrdko Kunstler preklicana za nedoločen čas. Z druge strani je bilo delavstvo tudi informirano, da se vodijo pogajanja med tvrdko Kunstler in občino. Želeti bi bilo, da se ta pogajanja skoro zaključijo in sicer v za delavstvo pozitivnem smislu. Delavstvo je odločeno iti v tem vprašanju, v katerem gre za njegove pravice do dela in kruha, do skrajnosti.

LAŠKO

Na naslov tekstilne tovarne »Lava«. V št. 57 »Delavske Politike« od 18. maja 1939 smo priobčili članek »Iz naših tekstilnih tovarn«, v katerem smo navedli, da podjetnik v »Lavi« zaposluje vajence po nekaj mesecev po 1.50 din na uro. Vajenca M. je podjetnik dne 20. maja odpustil iz službe s to-le pismeno izjavo: »Vzemite na znanje, da imate z današnjim dnem 14 dnevno odpoved iz službe, pp. Franjo Gerkman in žig tovarne »Lave«. Mati vajenca se je prijokala dne 22. maja k nekemu Laščanu, da je bil njen sin zato odpuščen, ker je dopisniku »Delavske Politike« pravil, da zasluži kot vajenec din 1.50 na uro, česar pa v resnici dopisniku nikdar ni izjavil, ker od delavcev samih dopisnik ničesar ne poizveduje, ker preveč spoštuje del. razr., da bi ga izročal šikaniranju in preganjanju. Pač pa povemo F. G. to-le: Po naših avtentičnih informacijah je tovarna »Lava« prijavila vajence: Ma., M., Š., Fr., Ko. in J. s prejemki 8 din na dan! S to plačo so bili nekateri zaposleni po dva, tri in več mesecev, dočim je trdil podjetnik, da noben vajenec nikdar ni imel po din 2.25 na uro. Vajenec Fr. ni vzdržal niti mesec dni. (Vstopil dne 28. II., izstopil že 24. III.!) Neka vajenka je delala 6 mesecev za din 1.50 na uro! Vsi navedeni vajenci so pričeli z urno plačo 1 din (kakor kje na Japonskem). To je točno. Naš delavski tisk pa je zato tukaj, da ščiti delavstvo. Ostali delavci so imeli mezde v času, ko smo vršili poizvedbe: eden od 14—16.80 din na dan ali 1.75 do 2.10 na uro; 6 delavcev od 16.80 do 20 din na dan ali 2.10 do 2.50 din na uro; preko din 2.50 so zaslužili ostali delavci. Razen zgoraj imenovanih vajencev je bilo do pred par meseci še šest vajencev. Šest vajencev je bilo, kot smo to ugotavljali, že odjavljenih s plačo 1 din na uro. Povemo pa F. G., da je tudi vajenec človek in kot nežek otrok še več rabi za življenje, posebno per je naše toviško, uradn. in industrijsko mesto silno drago. Z odpustom prej imenovanega vajenca si G. F. ne bo pridobil simpatij v javnosti, ki bo slučaj presodila po svoje. Vajenec je pri vsem tem popolnoma nedolžen. Nesreča je še v tem, da je njegov oče invalid in po vrhu težko bolan. G. F. se je izrazil proti vajencu: »Sedaj naj ti pa g. J. preskrbi službo!« L. 1936. pa je isti G. F. tako prijazno vabil delavce na občinske volitve, a je šele sedaj pokazal pravo socialno lice. Tudi noj skriva glavo v pesek, pa misli, da je nevarnost mimo. Tudi G. F. bo še glava bolela, ker bodo nasprotniki pošteno izrabili pri kakih volitvah njegove ustrahovalne metode proti delavstvu. Na desetine bivših delavcev že pozna razmere v tovarni »Lava«, a takšnih brutalnih metod ne pozna niti gornji tovarnar »Jud«, kakor se izraža g. G. F. o njem. Svetujemo g. G., naj ne prenapenja loka, ker razen njega so tu še oblasti in zakoni, pred katerimi pa smo vsi državljani enaki, tako g. G. F., kakor ubogi vajenci.

PTUJ

Ptujski most bodo samo popravili. Že dolgo časa se vrše razgovori in posvetovanja kaj in kako bi z mostom čez Dravo v Ptuju. Nekateri so že pred leti trdili, da je zgradba novega mostu takorekoč zagotovljena. Sedaj pa je izšel razpis za izvršitev popravljalnih del na tem mostu, na katerem bodo nekoliko obnovili železno konstrukcijo, pa tudi lesene dele. Z novim mostom torej [illegible] ne bo nič, dasi bi bil zelo potreben.

BREŽICE

Grozovit umor prevžitkarice. Pri gozdiču Hrastinec, ki je oddaljen 1 km od Brežic, so našli dne 31. maja zjutraj 56 letno Marijo Lapuhovo umorjeno. Morilec je starko najprej pobil in nato štirinajstkrat zabodel z velikim nožem. Ogled na licu mesta je pokazal, da sta še žrtev in morilec borila in da je po storjenem zločinu morilec zavlekel svojo žrtev kakih 200 m daleč proč v jarek. Pokojna Lapuhova je imela svoje posestvo v vasi Bukovšek. Posestvo je prodala in si izgovorila prevžitek. Prejšnji dan je bila radi prevžitka v Brežicah, da bi bila dobila naplačilo v znesku din 1000. Med njo in kupcem njenega posestva so bili namreč spori, ker imenovani ni hotel ničesar čuti o kakem izplačilu prevžitka. Končno si je poiskala svojo pravico pri sodišču.

Zborovanje delavskih zadrugarjev

Lepo uspel občni zbor Zveze gospodarskih zadrug za Jugoslavijo v Ljubljani.

Že pred deset in desetletji se je delavstvo skušalo uveljavljati v zadružništvu, ker so delavske organizacije kmalu spoznale, da je za uspešen boj proletarijata neobhodno potrebna gospodarska osamosvojitev. V povojni dobi pa je v demokratičnih državah zadružna misel prodrla že med najširše plasti delovnega ljudstva. Zlasti razvito je zadružništvo v Angliji, ki je naravnost vzorno urejeno in poseduje že svoje plantaže, tovarne, rudnike itd. Močno delavsko zadružno gibanje je zlasti tudi v nordijskih državah. Tudi v bivši nemški republiki, v Italiji, Avstriji in Češkoslovaški republiki je imelo delavstvo vzorno organizirano zadružništvo. — Razveseljiv in lep je bil tudi razvoj delavskega zadružništva v povojni dobi v Jugoslaviji, le žal, da delavsko zadružno gibanje v naši državi ni bilo deležno naklonjenosti, zlasti pa tudi ne podpor s strani države. Hudo je trpelo delavsko zadružništvo pri nas v dobi svetovne gospodarske krize, ker razen nekaterih zadrug, ki so postojale že pred vojno, novo ustanovljene zadruge niso imele in tudi niso mogle zbrati v tako kratkem času rezerv, s katerimi bi si bilo delavsko zadružništvo lahko pomagalo v času krize. Iz statistike, ki jo je zbrala Zveza gospodarskih zadrug za Jugoslavijo v Ljubljani, pa je razvidno, da delavske zadružne organizacije vkljub vsem težavam in oviram zaznamujejo zlasti v zadnjih letih lep porast, zato je pričakovati, da bodo kmalu prebolele hude udarce, ki jim jih je prizadejala svetovna gospodarska kriza, brezposelnost in slabo gmotno stanje delavstva.

Minulo nedeljo so se v Ljubljani zbrali delegati delavskih zadrug iz vse države na občnem zboru svoje matice in revizijske zveze. Ob tej priliki je Zveza gospodarskih zadrug za Jugoslavijo v Ljubljani proslavila tudi 20 letnico svojega plodonosnega delovanja. V zvezi je včlanjenih 118 zadrug, ki so po večini poslale svoje zastopnike na občni zbor, zlasti tudi z juga naše države.

Občni zbor je otvoril in vodil pionir delavskega zadružnega gibanja v Sloveniji, sivolasi predsednik zadr. **Čobal,** ki je po otvoritvenih formalnostih, zlasti toplo pozdravil delegata Saveza nabavljalnih zadrug državnih nameščencev zadružnika **dr. Kotnika** iz Maribora in zastopnika Strokovne komisije zadr. **Ivana Mlinarja.** Zadr. dr. Kotnik je v lepem nagovoru pozdravil občni zbor in mu želel obilo uspeha. Sledilo je poročilo načelstva, ki ga je podal predsednik zadr. Čobal, o ostalih točkah dnevnega reda pa je poročal zvezni tajnik zadr. **Kobler Franc.** Na predlog predsednika nadzorstva zadr. **Andreja Peterca** je bila načelstvu soglasno podeljena razrešnica. Obširna debata, ki je bila ves čas na višku in v katero so posegali podpredsednik Zveze H. B. Stare, Rajner, Jelen, Murn, Rajković, Bizjak, Udovč, Djordje, Kristan, Petrič, Berberović, Korošec i. dr., je pokazala, da se delegati v polni meri zavedajo važne naloge te svoje matice in revizijske zveze. Nekateri delegati so iznesli tudi vsestransko utemeljene očitke glede zapostavljanja delavskega zadružništva, [illegible] in drugih krivic, ki se godijo delavskim zadrugam. Vse resolucije in predlogi so bili soglasno sprejeti.

Pred zaključkom je imel **Ljubomir Petrič,** delegat iz Splita, lep in globoko zasnovan referat o razvoju delavskega zadružništva in o bodočih nalogah, nakar je predsednik zadr. Čobal s primernim pozivom na širjenje zadružne misli med jugoslovanskim delavstvom, zaključil lepo uspeli občni zbor.

LJUBLJANA

Za [illegible] velesejma. Tujci, ki so se v soboto, dne 3. junija in v nedeljo, dne 4. junija mudili v Ljubljani in zašli na Miklošičevo cesto so obstali pred Delavsko zbornico in z začudenjem ogledovali ogromen transparent na poslopju, ki so ga v nočnih urah celo razsvetljevali reflektorji, postavljeni na nasprotni strani ceste pred sodiščem, in na katerem je stalo napisano: »Podiramo lažni nacijonalizem in židovski marksizem«. Ljudje, ki niso vedeli za kaj gre so najprvo mislili, da je to kakšna reklama za velesejmsko prireditev, ki je začela tisti dan. [illegible]

Kako je bilo. V nedeljo dopoldne so imeli v dvorani Uniona govore, kakor smo jih čitali že z drugi takih kongresov. Medklicov na cesti pa ni bilo ne »gor« ne »dol«, kar je najbolj pametno.

MARIBOR

V Mariboru primanjkuje javnih stranišč. Na Glavnem trgu, kjer je središče vsega prometa, se domačini in tujci v potrebi zamani ozirajo kam bi se mogli zateči. — Pred dobrim letom so zasuli javno stranišče in obljubili, da bo v kratkem zgrajenno novo, česar pa do danes še nismo dočakali. Isto je tudi s tako napravo pred glavnim kolodvorom. Pred leti so se vršila neka pogajanja z železniško upravo, da bi se zgradilo pod rampo pred glavnim kolodvorom moderno javno stranišče, ki bi imelo v gornjem delu tudi prodajne paviljone. Obetalo se je, da je zadeva že skoraj rešena in da se bo v kratkem začelo zidati. Stvar pa je potem zaspala in tako v tem oziru še do danes ni ustreženo številnemu občinstvu, ki prihaja na kolodvor. Vsaj teh dvoje javnih stranišč naj bi mestna uprava skušala čim preje postaviti, podreti pa naj pusti one škandalozne lesene barake na Vodnikovem trgu in na Meljski cesti, ki smrdijo že od daleč in našemu mestu nikakor niso v okras.

Radijske motnje. O radijskih motnjah se neprestano piše po listih in poziva poštno upravo, da se pobriga za odstranitev motenj. Pred par meseci so tudi prišli v naše mesto posebni iskalci motenj, ki so na novo blokirali precej motorjev in sličnih aparatov. Radio poslušalci v okolici glavne pošte pa morajo z žalostjo ugotoviti, da je izvor gotovih motenj iskati v aparaturah brzojavnega oddelka pošte. Ne vemo, ako so iskalci motenj napravili tudi to ugotovitev. Radijski prenosi so stalno moteni z morsejevimi oddajnimi znaki, ki udarjajo iz zvočnika istočasno z arijami raznih zvezdnikov in zvezdnic. Mogoče bi poštna uprava ugotovila, kateri aparati povzročajo te motnje zlasti v opoldanskih urah.

Izpit za vozovnega mojstra je napravil Šafarič Jakob iz Studencev. Čestitamo!

Med Mariborom in Pragerskim odpadli jedilni vagoni. Mednarodni promet skozi Maribor je doživel zopet novo spremembo, ki pomeni za tuje potnike poslabšanje udobnosti potovanja. S 15. majnikom je namreč mednarodna družba jedilnih in spalnih vagonov ukinila na progi Maribor—Rakek svoje vagone. Ostala pa je vsled tega proga od Maribora do Pragerskega brez jedilnih vagonov, ker vozijo do Maribora jedilni vagoni nemških državnih železnic, a pri Pragerskem pripeljejo madžarski iz Budimpešte. Ti vagoni so novi in manje udobni.

Kopališčna sezona na Mariborskem otoku začne vsako leto 15. maja. Iz Šibenika pa poročajo, da so šele te dni otvorili kopališča, ker je po dolgem času zopet pokukalo sonce in nastala že tudi vročina.

V trgovskem registru tuk. okrožnega sodišča so neznani vlomilci odnesli pisalni stroj znamke »Remington« in en ženski plašč.

»Volk« v zdravstvenem domu. V Mariboru smo že imeli slučaje, ko se je v popolnoma novi stavbi pojavila goba v lesu in so morali potem celo stavbo razdirati, ker so se pogrezali stropi. Z leti so postali stavbeniki previdnejši in solidnejši. Sedaj pa se je naenkrat pojavila ta goba zopet v stavbi Zdravstvenega doma v Koroščevi ulici. Stavba je cela napadena in morajo vse lesene dele iztrgati ter jih nadomeščati z novimi, kar je povzročilo banovini velikanske stroške. [illegible]

Obisk na veselici, ki jo je priredilo del. pevsko društvo »Frohsinn« v nedeljo, dne 4. junija pri Lešniku v Novi vasi je bil rekorden. Društvo, ki goji delavsko pesem in je ostalo zvesto tradicijam in miselnosti, katero je privzelo ob ustanovitvi, je z uspehom prireditve gotovo zadovoljno. Pevski zbor je zapel celo vrsto slovenskih narodnih pesmi. Za zabavo je bilo vsestransko preskrbljeno.

Hude poškodbe na glavi je zadobil pri padcu z voza na pločnik hlapec Andrej Žel iz Metave. V nezavestnem stanju so ponesrečenega prepeljali v splošno bolnico.

Na dva meseca strogega zapora je bil obsojen tkalski mojster Karel Ruppert, ker se je v vinjenosti lotil stražnika in ga povrhu še opsoval.

Metlajvost pri živini bo posledica letošnjih poplav v Pesniški dolini. Tako zatrjujejo kmetje, ki vedo to že iz skušenj. Za metlajvostjo oboli živina, ki je blatno travo.

ZAGORJE OB SAVI

Ali že poznate naredbo o brezposelnem fondu rudarjev? Najbrž ne. Pač pa Vam že od februarja, t. j. od veljavnosti te naredbe odtegujejo prispevke za ta fond od vaše mezde. Kakšen zaveden rudar pa bi bil, če se kljub temu ne bi zanimal, kakšne pravice in dolžnosti imaš po tej najnovejši naredbi za rudarje! Kam gre denar, kdo ga upravlja, kaj boš imel od tega itd. Vse to sega v življenje rudarja in njegove rodbine. O tem in še o nekaterih podobnih paragrafih, ki se sučejo okrog vsakdanjega kruha rudarjev, bosta predavala v nedeljo, dne 11. junija ob 9. uri v kinodvorani ss. dr. Avg. Reismain in Viktor Eržen. Upamo torej, da ne bo nihče ostal doma tiste ure, ko bomo imeli po daljšem presledku zopet v Zagorju svoje predavanje o rudarski zaščiti. Ob tej priliki pa bo poročal s. Arh tudi o poteku in zaključku pogajanj za spremembo kolektivne pogodbe s TPD.

24 vojnih ladij za 350 milijonov dolarjev so naročile Združene države Severne Amerike. Med naročenimi ladjami bosta dve s 45.000 tonami. Na njima bodo postavljeni 40 cm topovi.

CELJE

Seja »Vzajemnosti« bo danes v torek 6. junija ob 20. uri. Vsi odborniki in predsedniki odsekov sigurno in točno!

Občni zbor »Vzajemnosti« se bo vršil v nedeljo 11. junija s pričetkom ob 9. uri v dvorani Delavske zbornice. Dnevni red običajem. Vabimo celokupno članstvo, da se občnega zbora udeleži. Člani, ki so zaostali s članarino naj urede svoje obveznosti do društva še pred občnim zborom.

RADVANJE

Nova kulturna postojanka

Preteklo nedeljo se je vršil pri nas ustanovni občni zbor delavskega kulturnega društva »Vzajemnost«, katerega je otvoril in vodil predsednik pripravljalnega odbora s. **Ferfila,** kateri je uvodoma pozdravil vse navzoče, zlasti pa zastopnike »Vzajemnosti« iz Maribora, Tezna, Pobrežja in Studencev, nakar je prečital društvena pravila, katera so bila soglasno odobrena.

V imenu centrale in mariborske »Vzajemnosti« je občni zbor pozdravil s. **Petejan,** kateri je pojasnil pomen in potrebo delavske izobrazbe ter dolžnosti in pravice članov napram novemu društvu in centrali.

Na to so občni zbor pozdravili sodrugi Vešligaj za tezensko, Haberl za studenško in Babič za pobrežko »Vzajemnost«.

V prvi društveni odbor so bili izvoljeni sledeči sodrugi in sodružice: **Ferfila Peter,** predsednik, **Ferš Ivan** podpredsednik, **Vinko Anica** tajnik, **Koren Alojz** namestnik, **Urbič Ivan** blagajnik, **Gabrijan** namestnik. — V odbor: Oberleit Adolf, Ačko Aleks, Bizjak Pavel, Vinko Berta, Donko Martin, Weiss Pavla. — V nadzorstvo: Oberleit Franc, Dobič Martin, Vinko Jožica.

Ob otvoritvi je tezenski pevski zbor zapel »Delavski pozdrav«, ki je ustvaril svečano razpoloženje na tem občnem zboru, ki je lepo uspel in ki da zagotavlja, da bo ta nova delavska kulturna postojanka lepo napredovala v korist in ponos vsemu delavstvu.

Razno

Ljubljanski velesejem je bil otvorjen preteklo soboto. Že prvi dan ga je posetilo izredno mnogo domačinov, pa tudi tujcev od blizu in daleč. Velesejem je vsakoletni pregled gospodarskega napredka in delavnosti. Naj bi obiskovalci velesejma nikoli ne pozabili, da je vse to kar je izloženo v neštetih paviljonih delo delavskih rok, brez katerih bi vsa podjetnost, ki ji daje vzpodbudo težnja za dobičkom, ostala prazna želja.

Koncert, ki ga je nameravala ljubljanska Matica o Binkoštih v Postojni je odpadel, [illegible]

Poseben odbor za obrambo pred poplavami se je osnoval v Beogradu. Odboru predseduje načelnik oddelka za zaščito države Kerševan. Odbor bo imel svoje pododbore po banovinah in najbrže tudi po srezih. Vse kar je v zvezi s poplavami bo treba javiti temu odboru preko sreskih načelstev, ki bo delil tudi pomoč.

Slabo vreme v Dalmaciji. V Dalmaciji v Splitu je bilo v maju 22 deževnih dni. Letošnje leto zaznamuje rekord padavin od l. 1890 dalje.

Neverjetno visoko narasle reke. Pri Sisku je dosegla Sava višino 810 cm, Kolpa pa celo 910 cm nad normalo. Iz tega se lahko vidi, kako ogromne poplave je morala povzročiti tako visoko narasla voda v hrvatskih in slavonskih nižinah. Vode sedaj opadajo.

Občinski očetje v Šibeniku nočejo več sodelovati [illegible] 24 občinskih očetov je podalo ostavko, njim se bo pridružilo še 13 kmečkih odbornikov z mestne periferije.

Cene kruhu v Zagrebu. Cena pšenici je padla v zadnjem času. Cena kruhu pa pada bolj počasi. Zagrebška občina je sedaj določila nove cene za kruh, in sicer velja kos kruha 4 din, ki mora tehtati beli 104 dkg, polbeli 112 dkg in črni 124 dkg. In pri nas?

Za pet dinarjev pri gramu se je podražilo zlato pretekli teden.

Institut Nikole Tesle. V Beogradu se ustanovi institut za raziskovanje in praktično uporabo znanstvenih izsledkov na področju elektrotehnike. Institut ima naziv po slavnem hrvaškem učenjaku in izumitelju Nikolaju Tesli, ki živi v Zedinjenih državah Severne Amerike.

Zatočišča proti napadom iz letal gradi občina Zagreb. Zgradili bodo predor pod gornjim delom mesta, ki bo stal 8,7 milijonov dinarjev.

Bivši albanski kralj Ahmed Zogu se je nastanil v Parizu.

Ogromni zaslužki nemške kemične industrije. I. G. Farben izkazujejo za preteklo leto 55 milijonov čistega dobička in bodo izplačale 8 odst. dividendo. To pa ni ves dobiček, ker je bil trust v stanu izvršiti tudi odpise v znesku 135 milijonov mark, kateri denar je seveda moral biti tudi zaslužen.

Jezuitski samostan v Inomostu je bil zaplenjen in je v njem sedaj naseljeno vodstvo nemške tajne policije. Zaplenjen bo tudi jezuitski samostan na Dunaju, ki stoji Am Hof.

Neko italijansko trimotorno letalo je padlo med poletom v bližini Pavije na zemljo in se je razbilo. Pet mož posadke se je ubilo.

Peklenske stroje so našli v Pragi v kletnih prostorih nekaterih židovskih hiš. Rajhovski listi, ki te vesti beležijo, pravijo, da je policija pojačala straže v okolici hiš, v katerih stanujejo pretežno židi.

Predavanje za cinkarniške delavce v Celju

Cinkarnarji imajo izredno težko delo. Ni torej čudno, ako se prav resno zanimajo, kam gredo odtegljaji njihove mezde. Pa tudi sicer je večina cinkarnarjev tam, kamor spadajo, to je v krogu zavednih proletarcev, ki vedo, da mora dandanes tovarniški delavec tudi mnogo vedeti in paziti, da niso zdrave samo njegove roke, ampak tudi možgani. Zato smo imeli v Celju že trikrat predavanje o socijalni zakonodaji in je bilo med poslušalci vedno največ trpinov iz cinkarne. Kljub temu je bilo v soboto popoldne pri »Amerikancu« zopet lepo število sodrugov iz cinkarne na predavanju s. dr. Reismana, ki je to pot govoril o novi uredbi »Rudarske borze dela«, ki je izšla februarja tega leta, pa je bila zato še vsem cinkarnarjem neznana.

Tudi ta naredba ima mnogo trdot za zavarovane topilničarje in rudarje, še slabše pa bo, če je zavarovanci sploh ne bodo poznali in vedeli uveljavljati vsaj te pravice, za katere morajo plačevati vsak dan od svoje mezde. Če ne bomo poznali svoje uzakonjene zaščite, bodo socijalni zakoni še dolgo samo na papirju, hasek od njih pa bodo imeli delodajalci, večinoma inozemski bančniki.

Vodil je ta izobraževalni popoldan predsednik organizacije, podružnice SMRJ s. Jeram, ki se je predavatelju zahvalil za podučno razlago najnovejše zakonodaje za topilničarje in rudarje. Žal, da je bilo mnogo cinkarnarjev istočasno zaposlenih. Prišli pa so tudi nekateri **rudarji iz Pečovnika** s svojim predsednikom in želeli, da bi se to predavanje ponovilo eno prihodnjih nedelj še tudi za rudarje iz Pečovnika in za cinkarnarje, ki te pot niso mogli priti.

Seveda se je priglasilo tudi nekaj novih naročnikov »Delavske Politike« ki edina neumorno širi poznanje delavske zaščite.

Izredno zadovoljni so se razhajali naši ljudje in tudi oni, ki so **prišli iz drugih krajev**, celo iz Laškega in Trbovelj. Tako zelo so se že priljubila in udomačila naša predavanja o delavski zaščiti, da imamo vsikdar tudi udeležence iz oddaljenih krajev, kar je najboljši dokaz, kakšna življenska potreba so našemu delovnemu ljudstvu.

Kongres srbske socialne demokratične stranke pred 30. leti

Pred 30. leti 31. maja se je vršil v Beogradu 7. kongres srbske socialno demokratične stranke. Ob priliki tega kongresa je pisalo socialno demokratično glasilo:

»Včeraj se je otvoril 7. kongres srbske socialno demokratične stranke. Navzočih je 98 delegatov, ki zastopajo s 101 mandatom 39 organizacij. Od zunaj so navzoči sodrugi **Cekić** iz Skoplja za srbsko sekcijo v Turčiji, **Kirkov** iz Sofije za Bolgarsko; **Buchinger** iz Pešte za Ogrsko; **dr. Renner** za nemško-avstrijsko; **Nemec** in **dr. Soukup** za Češko, **Etbin Kristan** za jugoslovansko socialno demokratično stranko v Sloveniji. Zbor je otvoril sodrug **Nedeljko Košanin.** Za predsednika je voljen **Dragiša Lapčević.** Na Gledališkem trgu pred spomenikom kneza Mihajla je bil včeraj velik shod, katerega se je udeležilo 3 do 4000 ljudi. — Govorili so ob velikem navdušenjem vsi zunanji delegati.

Književnost

Maksim Gorki: »POLETJE«

Ravnokar je izšel v založbi našega lista Maksima Gorkega socialni roman »Poletje, v prevodu Toneta Mačka. Je to eno najlepših in najznačilnejših del velikega ruskega pisatelja. V njem nam opisuje obdobje caristične reakcije po ponesrečenem poskusu prve ruske revolucije leta 1905., kakor se je očitovala na ruskem podeželju in nam na umetniški način prikazuje socialne razmere v nekdanji ruski vasi, ki je bila brezobzirno presekana v dve neenaki polovici: na eni strani revno »mužičje«, ki mu je primanjkovalo zemlje in je bilo zato v vsem odvisno od peščice veleposestnikov, na drugi strani vaški veljaki, ki so z brezobzirnostjo ali z zvijačo spravljali vedno več zemlje pod svojo oblast, revne bajtarje pa pod svojo gospodarsko in politično odvisnost. V tako vas pride Gorki kot ilegalni propagandist pod tujim imenom in išče stikov z naprednejšo vaško mladino. Začne se tiha, a srdita in vztrajna borba za kmetske duše, da se jih vzdrami iz otopelosti in osposobi, da se zavedó svojega položaja, spoznajo rešilno pot in vzplamte v novem hotenju. Vsa vas je prikazana kot celota, vsi nastopajoči kot kolektiv. Značaji in liki so mojstrsko orisani. Knjiga naj bi se razširila zlasti po našem podeželju, čitati bi jo pa morali tudi naši intelektualci in delavci, ki imajo kakršnekoli stike z našo kmečko revščino. Obsega 156 strani osmerke in stane le 10 din. Naroča se v naši upravi.

Znameniti nemški pisatelj Josef Roth je umrl v Parizu, dne 27. maja. Rojen je bil l. 1894. v Szwabu in je obsikoval nemško gimnazijo v Lvovu. Med vojno je bil par let na fronti. V tem času je zbiral tvarino za svoja dela »Hotel Savoy«, »Radetzkymarsch«, »Kapuzinergruft«. Po vojni je bil v uredništvu »Arbeiterzeitung« in »Der neue Tag« na Dunaju, nato je bil zaposlen v uredništvih nekaterih berlinskih listov in stalen sotrudnik demokrat. »Frankfurterzeitung«. Od njegovih knjig naj še omenimo »Juden auf der Wanderschaft«, velik roman iz dobe inflacije v Nemčiji »Rechts und links«, »Hiob«, »Der Antichrist«, »Die hundert Tage«, »Die Beichte eines Mörders«, tiskan toda še ne objavljen roman iz dunajskega predvojnega življenja »1002 noči« in neka knjiga o Clemenceauju. Roth je potoval po Aziji in Afriki ter je že poprej živel dolgo let v Parizu. Zanimivo je, da je mož po l. 1932. postal monarhist, pristaš Habsburgovcev, pač v prepričanju, da je na ta način najlažje ohraniti mir v Evropi. Neposredno pred zasedbo Avstrije je bil na Dunaju, pa je dobil od Sušnika in policijskega predsednika Skubla mig, naj čimprej odide, ker je bilo sklenjeno, da se prepreči prelivanje nemške krvi.

Ali si že poravnal naročnino? Ako: še ne, izpolni svojo dolžnost

Delavski pravni svetovalec

Nadure v lesnem podjetju (Velenje)

Vprašanje: V lesnem podjetju sem bil zaposlen 10 ur dnevno proti dnevni mezdi din 27.50, prostem stanovanju, luči in kurjavi. Bil sem odpuščen z 8 dnevno odpovedjo. Ali imam pravico do nadur in 14 dnevne odpovedi?

Odgovor: Ako je bilo v tem podjetju v tromesečju povprečno vsaj 15 uslužbencev zaposlenih in če se vrši delo z uporabo motorne sile, ter se izdelujejo na zalogo ali po naročilu v večjem obsegu, velja za podjetje 8 urni delavnik, sicer pa 10 urni delavnik. Le, če je dopusten samo 8 urni delavnik, boste lahko zahtevali za nadure 50 odst. povišek. Odpovedati se sme vsakemu delojemalcu po zakonu najmanj 14 dnevno. Vsled tega Vam mora delodajalec plačati še za 1 teden mezdo, če Vam je samo 8 dnevno odpovedal.

Vknjižba priv. agrarne banke (Trbovlje

Vprašanje: Oče bi mi rad dal za dedščino kos zemlje v vrednosti din 1500 od posestva, ki je vredno din 45.000, a je na njem vknjižena priv. agrarna banka za din 5500. Kako bi lahko postal lastnik zemlje?

Odgovor: Brez dovoljenja agrarne banke Vam lahko odstopi oče del posestva le s prenosom dolga, tako da potem tudi Vi jamčite s svojim delom posestva za ves dolg. Brezmen prosto pa Vam lahko izroči oče del posestva le s privolitvijo priv. agrarne banke, katero morate za to prositi in Vam bo to gotovo dovolila pri tem stanju, ker ni nobene nevarnosti za njeno terjatev.

Prodaja zemljišča (Celje)

Vprašanje: Prodal sem kos svojega zemljišča in prejel od kupca 1000 din are. Pozneje se je izkazalo, da se odpis prodanega zemljišča od dosedanje parcele ne more izvršiti, preden mestna občina ne reši moje prošnje za novo parcelacijo. To prošnjo sem vložil, a še do danes ni rešena. Sedaj mi kupec grozi s tožbo. Ali je k temu upravičen?

Odgovor: Brez dvoma je moral kupec vedeti, da je odpis prodanega zemljišča odvisen od predhodne odobritve parcelacijskega načrta po mestni občini. Zato Vas zaradi zavlačevanja občine ne more tožiti. Šele, če bi vsled odločbe občine parcelacija v smislu kupne pogodbe ne bila mogoča, bi mu bili dolžni vrniti prejeto aro. Poskrbite pač, da občina svojo odločbo čimprej izda.

Terjanje dolga (Celje)

Vprašanje: Nekega svojega dolžnika sem terjal v javnem lokalu v pričo več oseb. Dolžnik mi je takoj naslednji dan vrnil dolgovano vsoto, obenem pa me je izročil advokatu, češ, da sem ga napadel. Kaj mi je storiti?

Odgovor: Samo zaradi tega, ker ste ga javno terjali, Vam dolžnik ne more nič. Pač pa ste odgovorni po kazenskem zakonu, če ste ga pri tej priliki žalili, ali pa mu očitali kakšne neresnične stvari.

Dedovanje po ženi (Slov. Bistrica)

Vprašanje: Ko sem med svetovno vojno odšel na fronto, sem dal prepisati svojo hišo na ženo, ker sem se bal, da ne pridem domov in sem ji hotel prihraniti morebitne stroške. Ali imam v primeru njene smrti kakšno pravico do hiše, ali dobe vse otroci?

Odgovor: Pripravite ženo do tega, da sklene z Vami dedno pogodbo glede dopustnih tri četrtine njenega premoženja in da Vas postavi z oporoko kot dediča na ostalo četrtino, potem bodo mogli terjati otroci le svoje dolžne deleže. Morda jo pripravite vsaj do tega, da Vas postavi z oporoko za edinega dediča, pač pa lahko oporoko prekliče, dočim dedne pogodbe ne more. Če ne morete od nje ničesar zlepa doseči, bi jo morali tožiti na neveljavnost svoječasne pogodbe, češ, da je bila ta pogodba le navidezna. V primeru namreč, da napravi žena oporoko komu drugemu v korist, imate po njeni smrti le zahtevo na manjkajoče dostojno vzdrževanje, če pa umre brez oporoke, dedujete le četrtino njenega premoženja.

Odpoved službe (Tržič)

Vprašanje: Kakšen je odpovedni rok službe mesečno nastavljenega uslužbenca? Kdaj se mu lahko službo odpove in koliko časa ima pravico do plače?

Odgovor: Odpovedni rok se predvsem ravna po pogodbi. Če ni pogodbe, pride v poštev zakoniti odpovedni rok, ki znaša pri nižjih uslužbencih 14 dni, pri višjih uslužbencih, ki so zaposleni z izvrševanjem pretežno trgovskih ali višjih netrgovskih služb, ali s pisarniškimi deli, pa 6 tednov, razen tega se mora ta 6 tedenski rok izteči s koncem koledarskega četrtletja. Uslužbenec ima pravico do plače do konca odpovednega roka.

Kotiček sodružic

Obnova našega stanovanja

Znana resnica je, da mora človek vsako leto po napornem delu vsaj za kratek čas popolnoma izpreči, da rabi odpočitka za popolno obnovo telesa in duha. Dandanes ljudje veliko žrtvujejo v ta namen, mnogi celo preko svojih razmer. Potem ko so porabili kje v dragih počitnicah vse svoje prihranke, pa se vrnejo na svoj dom, ki ga niso nikoli obnovili, pa jih sprejme zato ves ogoljen, pomanjkljiv, zakajen in neprijazen. V sivi, vsakdanji okolici jih mine takoj vsa svežost in radost, ki so se je nabrali v gorah ali ob morju, zakajene stene skalijo spet veseli pogled v življenje, spet se jim vleže na prsi neznosna mora puščobe in malodušnosti.

Zato ne pozabimo, da preživimo v stanvanju vendarle večino svojega življenja, da se bomo dobro počutili le tedaj, če imamo miren, lep in do zadnje malenkosti mikaven dom. Tega si pa zna ustvariti le tisti, ki ima zmisel za vse one male preproste stvari, ki so vsebina vsakdanjega življenja. Kdor ljubi vse, kar vidi dan za dnem okoli sebe, je večno zadovoljen. — Vsak stol, vsaka miza, vsaka zavesa, vsaka preproga, vse to so njegovi prijatelji, ki jih ima od srca rad, vsak stekleni izdelek in porcelanasti nastavek na mizi ima zanj svoj pomen. V stanovanju ni predmeta, ki bi mu ne bil všeč, kadarkoli ga pogleda.

Ta ali oni bo ugovarjal, češ, sredstva zadoščajo komaj za hrano in obleko, za prenovo stanovanja ne ostane ničesar. Res ne store prav oni, ki pritrgujejo sebi in svojim pri nujnih potrebah in vtaknejo vse v stanovanje, samo da se lahko z njim pobahajo. Ravnotako pa greše nad seboj in nad svojimi oni, pri katerih je stanovanje zadnje, ki pritrgujejo domu za vse druge potrebe in želje. Seveda je vsaka večja obnova ali izpopolnitev v stanovanju precej draga, zato je treba pač v ta namen z železno vztrajnostjo šteditи, če treba vse leto ali pa še dalje. V stanovanju pa kriči po obnovi še marsikaj, kar zahteva več dobre volje in spretnosti kakor denarnih žrtev. Če so stene le preveč zakajene, jih lahko morda sami gladko pobarvamo ali pa pokličemo slikarja. S pravilno izbiro barv dosežemo odlične učinke, stroški so pa neprimerno manjši, kakor če damo stanovanje poslikati z večbarvnimi vzorci. Posebno pri kuhinji in pri drugih prostorih, ki jih mnogo uporabljamo, storimo najbolje, če jih gladko barvamo, zato si pa lahko večkrat privoščimo ta užitek, da jih obnovimo.

Pohištvo lahko sami osvežimo, lakiramo in politiramo, kakor je bilo že v našem kotičku govora. Tudi za to je treba več dobre volje kakor denarja. Zavese so sicer nepraktične, a ker napravijo sobo silno prijazno, jih težko pogrešamo. Najbolje je, če kupimo primerno pralno blago in jih sami napravimo. Rožaste so prav tako učinkovite in lepe kakor čisto bele z volantom. Lahko napravimo široke zastore na potezo, ki jih lahko potegnemo popolnoma skupaj, lahko si pa tudi napravimo štore. Okusne so tudi vitraže, pri katerih pa moramo izpopolniti učinek z ozko povprečno zaveso nad oknom.

Zelo važen del stanovanja so svetilke. Ne glejmo starih, zbledelih in obrabljenih senčnikov, raje si napravimo nove iz svilenih ali čipkastih ostankov, morda iz kake stare zavese. Zelo okusne in svojstvene senčnike lahko napravimo iz pergamentnega papirja, ki ga poslikamo z vodnimi barvami. Spalnica ni lepa, če stoji v njej preveč postelj, zato si lahko sami napravimo praktično zofo couche, ki je za otroka prav primerno ležišče. Star postelini vložek ali peresni matrac postavimo na kratke široke noge, napravimo za vzglavje klinasto ali valjasto blazino, zofo prekrijemo s cenenim pralnim pregrinjalom in couche je gotova. Na isti način lahko še marsikje stanovanje z malimi stroški obnovimo in osvežimo.

Razni praktični nasveti

Star krompir, ki je že dobil slab okus, postane spet okusen, če ga olupimo in pristavimo v vrelo, ne v mrzlo vodo. V tej vreli vodi ga pustimo samo zavreti, nato pa odstavimo in odlijemo to vodo. Potem ga pa pristavimo in skuhamo kakor navadno.

Pravilno pogretje jedi. Če pogreješ jed od prejšnjega dne kar tako na ognju, ni vedno dobra. Prav okusna in užitna pa postane, če jo pogreješ v sopari. Za to ni treba nobene posebne priprave, samo zadosti velik lonec, v katerega naliješ primerno količino vode, ki jo pustiš zavreti, nato pa postaviš vanj posodo z jedjo, ki jo hočeš pogreti. Veliki lonec pokriješ, nato pa pustiš vodo vreti četrt ure, a prav mirno, da ne pljuska voda preko roba posode v jed. Tako pogreta jed ima okus kakor sveže pripravljena.

Goveja juha dobi izvrsten okus, če ji dodamo med kuhanjem majhen košček švicarskega sira. Če je katerokoli meso preveč pusto, ga pretaknimo s sirom, potem dobi zelo dober okus.

Vode, v kateri se je kuhal krompir, ne zlij proč, ampak položi v njo srebrne žlice, vilice in nože, ki so jih rabili pri kosilu. Ko leži pribor nekaj časa v vodi, se srebro zopet lepo sveti, ne da bi ga bilo treba snažiti.

Prave kave se izogibajmo, ker je v njej strup. Če pa kdo le ne more shajati brez nje, si naj zapomni, da postane okusnejša, če dodamo zmleti bobovi kavi zrnce soli. Dobro je tudi, če kavina zrnca segrejemo, preden jih zmeljemo.

Citrone in oranže so mnogo bolj sočne in okusne, če jih hranimo v topli sobi.

Pepel cigar je odlično sredstvo za snaženje kovin. Z njim osnažimo najbolje vse zlate, srebrne, bakrene, medene in cinaste predmete.

Dober kit za porcelan dobimo, če zrežemo listek bele želatine na majhne dele in jih raztopimo v malo kisa, tako da nastane gosta kaša. S to namažemo razbite porcelanaste dele in jih trdno stisnemo skupaj, nato pa pustimo več dni sušiti.

Češnje v kuhinji

Vedno več je na trgu češenj in gospodinja naj ne pozabi, da se dajo s češnjami napraviti silno okusne močnate jedi. Tam kjer so otroci, naj bi obsegal jedilnik večkrat na teden jedi s češnjami, ki so okusne in tečne in v splošnem nič dražje kakor druge jedi. Za danes prinašamo navodilo za najobičajnejšo češnjevo jed, za češnjev zvitek.

Češnjev zvitek (štrudel): Žlico masti ali masla vdrobi v pol kilograma bele moke, dodaj nekoliko soli in eno jajce, nato pa vgneti s potrebnim mlekom ali vodo v zelo rahlo testo. Testo obdelaj vsaj četrt ure, nato pa ga lahko pustiš dobro pokritega nekaj časa počivati. — Medtem si pripravi najmanj dva litra češenj, ki jih opereš in jim odstraniš koščice. V to svrho dobimo v trgovinah z železnino poseben stroiček, ki ni drag in ki nam hitro odstrani koščice. Nato testo zelo tanko razvaljamo, obložimo s češnjami in potresemo s sladkorno sipo. Potem ga previdno zvijemo in pečemo vsaj eno uro v srednjevroči pečici.

Zadnje vesti

Vorošilov ne pride na manevre angleške vojske v jeseni, ker bodo istočasno manevri južnoruskih armadnih zborov. Pač pa bo poslal v London večje število višjih častnikov.

Hitler je ostro govoril v Kaslu proti Franciji in Angliji, češ, da obkrožujeta Nemčijo in se pritoževal, ker sta ti dve državi vzeli nemške kolonije.

Prvak angleške delavske stranke Attlee se bo moral podvreči operaciji.

V Podrinju, na teritoriju sarajevske železniške direkcije, sta trčila dva tovorna vlaka. Strojno osobje je še pravočasno poskakalo z lokomotiv, tako da človeških žrtev ni bilo.

Ljubljanska opera se pogaja radi gostovanj v Trstu in Gorici.

LJUDSKA SAMOPOMOČ
v Mariboru, reg. pom. blagajna

znana domača zavarovalna ustanova v Dravski banovini, ki plodonosno deluje že od leta 1927 in je izplačala tekom obstoja nad **37 milijonov din** na pogrebninah in doti.

Zavaruje za pogrebnino zdrave osebe obeh spolov od 17. do 70. leta do največ din 10.000·— in

za doto mladoletne od 1. do 16. do največ din 25.000·— plačljiva ob dovršenem 21. letu.

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNO IN BREZOBVEZNO POJASNILA

Konzumno društvo za Mežiško dolino reg. z. z o. z. v Prevaljah

Poštni predal štev. 3. *Poštni ček. račun 12.048.*
Telefon interurban št. 5. *Brzojav: Kodes Prevalje.*

Osrednja pisarna in centralno skladišče v Prevaljah

Podružnice:
Prevalje, Leše, Mežica, Črna I, Črna II, Sv. Helena, Guštanj, Muta, pekarna v Prevaljah ter 7 lastnih zadružnih domov v Mežiški dolini.

Zadruga nudi svojim članom vedno sveže blago po najnižjih cenah. Hranilne vloge sprejema centrala v Prevaljah in njene podružnice ter jih obrestuje po najvišji obrestni meri. Prodaja se le članom. Član društva lahko postane vsak. Delež znaša samo 100.— din.

Delavke, delavci, nameščenci, kmetje in obrtniki ter sploh vse delovno ljudstvo, kupujte življenjske potrebščine le v svojih zadrugah!

V slogi je moč, v delu rešitev!

Za konzorcij izdaja in urejuje Adolf Jelen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Viktor Eržen v Mariboru.